

Matura

język angielski

poziom podstawowy

poziom rozszerzony

◆ vademecum ◆

- ◆ zadania jak w tegorocznych testach
- ◆ prosty i zrozumiały język
- ◆ wszystkie wiadomości niezbędne i wymagane przed maturą
- ◆ zadania z nagraniami

CZASOWNIK	PAST SIMPLE	PAST PARTICIPLE
be (być)	was/were	been
become (stać się, zostać)	became	become
begin (zaczynać)	began	begun
bring (przynosić)	brought	brought
build (budować)	built	built
buy (kupować)	bought	bought
catch (łapać)	caught	caught
choose (wybierać)	chose	chosen
come (przychodzić)	came	come
cost (kosztować)	cost	cost
cut (ciąć)	cut	cut
do (robić)	did	done
draw (rysować)	drew	drawn
drink (pić)	drank	drunk
drive (jechać samochodem)	drove	driven
eat (jeść)	ate	eaten
fall (upadać, spadać)	fell	fallen
feed (karmić)	fed	fed
feel (czuć)	felt	felt
fight (walczyć)	fought	fought
find (znaleźć)	found	found
fly (latać)	flew	flown
forget (zapominać)	forgot	forgotten
get (dostawać)	got	got
give (dawać)	gave	given
go (jechać, iść)	went	gone
have (mieć)	had	had
hear (słyszeć)	heard	heard
keep (trzymać)	kept	kept
know (wiedzieć)	knew	known
learn (uczyć się)	learnt	learnt
leave (wyjeżdżać, opuszczać)	left	left

CZASOWNIK	PAST SIMPLE	PAST PARTICIPLE
let (pozwalać)	let	let
lose (stracić, zgubić)	lost	lost
make (robić)	made	made
mean (znaczyć)	meant	meant
meet (spotykać)	met	met
pay (płacić)	paid	paid
put (kłaść)	put	put
read (czytać)	read	read
ring (dzwonić)	rang	rung
run (biegać)	ran	run
say (powiedzieć)	said	said
see (widzieć)	saw	seen
sell (sprzedawać)	sold	sold
send (wysłać)	sent	sent
show (pokazywać)	showed	shown
shut (zamykać)	shut	shut
sit (siedzieć)	sat	sat
sleep (spać)	slept	slept
speak (mówić)	spoke	spoken
spend (spędzać)	spent	spent
stand (stać)	stood	stood
steal (kraść)	stole	stolen
swim (pływać)	swam	swum
take (brać)	took	taken
teach (uczyć)	taught	taught
tell (powiedzieć)	told	told
think (myśleć)	thought	thought
understand (rozumieć)	understood	understood
wake (budzić)	woke	woken
wear (nosić, mieć ubrane)	wore	worn
win (wygrywać)	won	won
write (pisać)	wrote	written

PRESENT SIMPLE	Czasu Present Simple używamy w odniesieniu do: czynności wykonywanych regularnie, zwyczajów i przyzwyczajzeń, stanów stałych.		
	Zdania twierdzące		Zdania przeczące
	I You We They	+ czasownik	+ do not (don't) + czasownik
	He / She / It	+ czasownik -s / -es	+ does not (doesn't)
	Zdania pytające		
	Do	I / you / we / they	+ czasownik?
	Does	he / she / it	
	Określenia czasu charakterystyczne dla czasu Present Simple		
	every day / every morning / every week / every month / every summer itd. – każdego dnia / każdego ranka / każdego tygodnia / każdego miesiąca / każdego lata, always – zawsze, usually – zazwyczaj, often – często, sometimes – czasami, seldom, rarely – rzadko, never – nigdy, at night – w nocy, in the evening – wieczorem, in the afternoon – po południu, in the morning – rano, at the weekend – w weekend		

Czasu Present Continuous używamy w odniesieniu do: czynności odbywających się w chwili, kiedy o nich mówimy, czynności tymczasowych oraz wyjątkowych sytuacji, zmian zachodzących stopniowo.

PRESENT CONTINUOUS

Zdania twierdzące: forma długa	Zdania twierdzące: forma skrócona	Zdania przeczące: forma długa	Zdania przeczące: forma skrócona	Zdania pytające	
I am You are He is She is It is We are You are They are	I'm You're He's She's It's We're You're They're	I am not You are not He is not She is not It is not We are not You are not They are not	I'm not You aren't He isn't She isn't It isn't We aren't You aren't They aren't	Am I Are you Is he Is she Is it Are we Are you Are they	+ (czasownik -ing)

Określenia czasu charakterystyczne dla czasu Present Continuous

now – teraz, **at the moment** – w tej chwili, **at present** – obecnie

Czasu Present Perfect używamy, mówiąc o: czynności, która zdarzyła się wcześniej, ale jej skutki widać w tej chwili, czynnościach, które zaczęły się wcześniej i trwają aż do chwili obecnej, czynnościach lub wydarzeniach, które ktoś przeżył do tej pory i które składają się na jego doświadczenie życiowe.

PRESENT PERFECT

Zdania twierdzące: forma długa	Zdania twierdzące: forma skrócona	Zdania przeczące: forma długa	Zdania przeczące: forma skrócona	Zdania pytające	
I have You have He has She has It has We have They have	I've You've He's She's It's We've They've	I have not You have not He has not She has not It has not We have not They have not	I haven't You haven't He hasn't She hasn't It hasn't We haven't They haven't	Have I Have you Has he Has she Has it Have we Have they	+ czasownik -ed lub Past Participle

Określenia czasu charakterystyczne dla czasu Present Perfect

just – właśnie, **already** – już, **for** – od, **since** – od, **ever** – kiedykolwiek, **never** – nigdy, **so far** – do tej pory

Czasu Past Simple używamy, mówiąc o: czynnościach dokonanych, które odbyły się w przeszłości, czynnościach, które odbyły się w konkretnym momencie w przeszłości, dawnych zwyczajach i przyzwyczajeniach.

PAST SIMPLE

	Zdania twierdzące: forma długa	Zdania przeczące: forma długa	Zdania przeczące: forma skrócona	Zdania pytające	
I You He She It We They	+ czasownik -ed lub forma Past Simple	+ did not + czasownik	+ didn't + czasownik	Did I Did you Did he Did she Did it Did we Did they	+ czasownik?

Określenia czasu charakterystyczne dla czasu Past Simple

yesterday – wczoraj, **yesterday morning** – wczoraj rano, **last night** – wczoraj w nocy, **last week** – w ubiegłym tygodniu, **two days ago** – dwa dni temu, **a month ago** – miesiąc temu, **in 2001** – w 2001, **the day before yesterday** – przedwczoraj

Czasu Future Simple używamy: podejmując decyzję o tym, co robimy w danym momencie, w chwili, gdy o tym mówimy, zawsze, gdy kogoś obiecujemy lub grozimy, że coś zrobimy, dla wyrażenia naszych przewidywań dotyczących przyszłości.

FUTURE SIMPLE

Zdania twierdzące: forma długa	Zdania twierdzące: forma skrócona	Zdania przeczące: forma długa	Zdania przeczące: forma skrócona	Zdania pytające	
I will You will He will She will It will We will They will	I'll You'll He'll She'll It'll We'll They'll	I will not You will not He will not She will not It will not We will not They will not	I won't You won't He won't She won't It won't We won't They won't	Will I Will you Will he Will she Will it Will we Will they	+ czasownik

Określenia czasu charakterystyczne dla czasu Future Simple

next week / next Monday / next summer – w przyszłym tygodniu / w przyszły poniedziałek / przyszłego lata, **tomorrow** – jutro, **in 2 days / in, a week / in an hour** – za dwa dni / za tydzień / za godzinę, **the day after tomorrow** – pojutrze, **soon** – wkrótce

Vademecum Maturzysty Język Angielski

Autorka:

Dorota Ciężkowska-Gajda, Daniela MacIsaac

Wykorzystano materiały autorstwa:

Moniki Antkowicz, Edyty Ciszewskiej, Justyny Śmielek, Małgorzaty Dagmary Wyrwińskiej

Nadzór merytoryczny:

Małgorzata Brożyna, Grzegorz Serafin, Elżbieta Szymańska

Korekta:

Agnieszka Antosiewicz, Monika Borkowska, Marcin Gałuszka, Maria Zagnińska

ISBN 978-83-7517-657-5

Wydanie IV zaktualizowane

© Copyright by Wydawnictwo GREG® Sp. z o.o.

Wydawnictwo GREG®

ul. Klasztorna 2B

31-979 Kraków

tel. (12) 680 15 50

www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG® zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:

Pracownia Register

Projekt i opracowanie graficzne okładki:

Parastudio, www.parastudio.pl

Fotografie:

Air Images, s. 55; Chamille White, s. 53; clownbusiness, s. 55; conrado, s. 65; CroMary, s. 51; ESB Professional, s. 56; MANDY GODBEHEAR, s. 65; michaeljung, s. 55; Monkey Business Images, s. 56, 64; oliveromg, s. 65; Ronnachai Palas, s. 52 / Shutterstock.com

SPIS TREŚCI

OGÓLNE INFORMACJE O EGZAMINIE	7
Egzamin ustny	15
Opis egzaminu ustnego	15
Rozmowa wstępna	16
1. Człowiek	16
2. Dom	19
3. Szkoła	21
4. Praca	23
5. Życie rodzinne i towarzyskie	25
6. Żywnienie	27
7. Zakupy i usługi	29
8. Podróżowanie i turystyka	31
9. Kultura	34
10. Sport	35
11. Zdrowie	38
12. NAuka i technika	40
13. Świat przyrody	41
14. Państwo i społeczeństwo	43
Zadanie 1: Rozmowa z odgrywaniem roli	44
Zadanie 2: Opis ilustracji i odpowiedź na trzy pytania	48
Zadanie 3: Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego oraz odpowiedź na dwa pytania	54
Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego	55
Odpowiedź na dwa pytania	57
Przykładowy egzamin ustny	63
Egzamin pisemny – poziom podstawowy	69
Opis egzaminu pisemnego	69
Rozumienie tekstu ze słuchu	70
Zadanie typu prawda/fałsz	70
Zadanie na dobieranie	71
Zadanie wielokrotnego wyboru	72
Rozumienie tekstu czytanego	74
Zadanie typu prawda/fałsz	75
Zadanie na dobieranie	78
Zadanie wielokrotnego wyboru	81
Uzupełnianie luk	86

Znajomość środków językowych	89
Sterowane uzupełnianie luk w tekście	90
Uzupełnianie pary zdań tym samym wyrazem	91
Transformacje zdań lub fragmentów zdań	91
Tłumaczenie fragmentów zdań	91
Uzupełnianie minidialogów	92
Wypowiedź pisemna	92
Blog	92
List prywatny	93
List formalny	94
Przykładowy egzamin pisemny	96
Zadanie typu dobieranie	96
Zadanie typu prawda/fałsz	96
Zadanie wielokrotnego wyboru	97
Zadanie typu prawda/fałsz	98
Zadanie wielokrotnego wyboru	99
Zadanie na dobieranie	100
Wypowiedź pisemna	102
Gramatyka – poziom podstawowy	106
Czasy gramatyczne	106
Czasowniki modalne	139
Zdania warunkowe	142
Stopniowanie przymiotników	146
Strona bierna	147
Dopełnienie czasownika – bezokolicznik / czasownik + ing	149
Pytania pośrednie	150
Mowa zależna (Reported Speech)	152
Zdania względne	154
Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne, liczba pojedyncza i mnoga rzeczownika	155
Przedimki określone i nieokreślone	158
Określenia ilości	159
Zaimki osobowe	161
Przymyki	162
Egzamin pisemny – poziom rozszerzony	167
Opis egzaminu pisemnego	167
Rozumienie tekstu ze słuchu	168
Rozumienie tekstu czytanego	168
Znajomość środków językowych	171
Słotwórstwo	173
Wypowiedź pisemna	173
Rozprawka „za i przeciw” (<i>for and against essay</i>)	174
Artykuł	175
List formalny	176
Gramatyka – poziom rozszerzony	180
Czasy gramatyczne	180
Zdania z operatorem modalnym	182
Unreal Past	183
Preferencje	184
Osobowa i nieosobowa strona bierna	185
Konstrukcja <i>have something done</i>	186
Inne czasowniki wprowadzające w mowie zależnej	187
Inwersja	188

Słowniczek tematyczny	192
Człowiek	192
Dom	198
Szkoła	201
Praca	203
Życie rodzinne i towarzyskie	205
Żywnienie	208
Zakupy i usługi	211
Podróżowanie i turystyka	213
Kultura	215
Sport	218
Zdrowie	220
Nauka i technika	222
Świat przyrody	223
Państwo i społeczeństwo	226
Klucz	230
Czasowniki nieregularne	244

Aby odsłuchać nagrania do zadań,
zeskanuj kod qr albo znajdź je na stronie:
<https://angielskimatura.greg.pl/>

JAK SIĘ SKUTECZNIE UCZYĆ?

■ ZAPLANUJ NAUKĘ.

Opracuj plan, czego będziesz się uczyć. Podziel materiał na mniejsze partie, które będzie Ci łatwiej opanować. Wyznacz w miarę możliwości stałe godziny, które będziesz poświęcać nauce. Dobrze jest ustalić, w które dni będziesz uczyć się których przedmiotów. Przeplataj przedmioty humanistyczne ze ścisłymi. Im precyzyjniej zaplanujesz naukę, tym łatwiej Ci pójdzie. Poświęć więcej uwagi temu, co jest dla Ciebie szczególnie trudne, zaplanuj na te zagadnienia więcej czasu.

■ NIE ZOSTAWIAJ PRZYGOTOWAŃ NA OSTATNIĄ CHWILĘ.

Zacznij się uczyć wcześniej, nie czekaj, aż do matury zostaną dwa tygodnie. W stresie niewiele się nauczysz, za to zmęczysz się, siedząc po nocach, i na egzaminie będziesz wyczerpany i zdenerwowany. W stresie będziesz pamiętać jeszcze mniej, niż pamiętasz naprawdę. Przygotowuj się systematycznie, a pójdzie Ci łatwiej.

■ UCZ SIĘ METODAMI, KTÓRE SĄ NAJBARDZIEJ SKUTECZNE.

Każdy uczy się technikami, jakie najbardziej mu odpowiadają. Zastanów się, w jaki sposób Ty uczysz się najszybciej? Przez czytanie tekstu? Może powinieneś najważniejsze informacje powtarzać na głos? Albo je zapisać? Zaznaczyć w tekście kolorem albo podkreślić? Być może pomaga Ci rozrysowywanie materiału w formie diagramów, tabeli, schematów? Może ktoś powinien Cię przepytывать? Wykorzystuj te metody, aby przyspieszyć naukę.

■ UCZ SIĘ W KOMFORTOWYCH WARUNKACH.

Kiedy siadasz do nauki, zadбай o to, aby nic Cię nie rozpraszało. Wyłącz telewizor, komputer, odłóż na bok telefon, nie zerkaj na portale społecznościowe. Jeżeli denerwują Cię hałasy dochodzące z pozostałej części domu, zamknij drzwi do pokoju. Poproś domowników, by nie przeszkadzali Ci bez potrzeby i nie odrywali Cię od nauki (jeżeli masz jakieś obowiązki domowe, wykonaj je wcześniej). Być może należysz do osób, które potrzebują uczyć się w towarzystwie – jeżeli tak jest, ucz się wspólnie z kolegą lub koleżanką. A może łatwiej Ci pracować, jeśli w tle gra cicha muzyka? Zadбай o wszystko, co pomoże Ci w skupieniu i koncentracji.

Zadбай też o wygodne miejsce do nauki i dobre oświetlenie. Nie garb się nad biurkiem, nie kładź się na błacie, nie bujaj się na krześle, nie leż na wersalce z nogami na stole. Jeżeli pracujesz przy komputerze, odpowiednio ustaw monitor i oparcie krzesła. Oświetl miejsce pracy, by nie było za ciemno, ale też by światło nie raziło Cię w oczy.

■ ZADBAJ O ZDROWIE.

Aby skutecznie się uczyć, należy być wyspanym i zdrowo się odżywiać. Regularny i długi sen sprawia, że mózg jest wypoczęty i łatwiej przyswaja informacje, a odpowiednia dieta

pomoże Ci się skoncentrować i usprawni Twoją pamięć. Wysypiaj się i regularnie jedz pożywne posiłki.

PORADY NA DZIEŃ EGZAMINU

■ PRZYGOTUJ SIĘ WCZEŚNIEJ.

Przed wszystkim w noc poprzedzającą egzamin wyśpij się! Nastaw budzik i wstań odpowiednio wcześnie, zjedz pożywne śniadanie. Przygotuj wcześniej ubranie, dowód tożsamości, długopisy i inne przedmioty, żeby nie szukać ich w ostatniej chwili. Nie wpadaj w panikę, nie powtarzaj nerwowo partii materiału, których według Ciebie nie umiesz. Postaraj się zrelaksować. Możesz przejść spacerem kawałek drogi do szkoły, to często pomaga się odprężyć.

■ ZABIERZ POTRZEBNE RZECZY.

Weź ze sobą dowód tożsamości i co najmniej dwa czarne długopisy, a także lupę, kalkulator, linijkę (w zależności od przedmiotu, jaki będziesz zdawać). Pamiętaj, że możesz pisać tylko czarnym kolorem.

Nie zabieraj żadnych urządzeń elektronicznych (telefonu, tabletu, smartfona). Jeżeli komisja je znajdzie, mogą unieważnić Twój egzamin.

■ SPRAWDŹ ARKUSZ EGZAMINACYJNY.

Gdy dostaniesz arkusz egzaminacyjny, uważnie przelicz, czy są w nim wszystkie wymagane strony. Sprawdź, czy PESEL jest poprawny, przyklej naklejki w wymagane miejsca. Jeżeli cokolwiek Cię niepokoi, zapytaj kogoś z komisji o swoje wątpliwości.

■ ZANIM ZACZNIESZ ROZWIĄZYWAĆ ZADANIA, PRZECZYTAJ UWAŻNIE WSZYSTKIE POLECENIA.

Zastanów się nad sensem każdego polecenia. Ważne, byś dobrze zrozumiał, co masz zrobić. Nie rozumiesz jakiegoś polecenia albo nie wiesz, jak rozwiązać zadanie? Nie wpadaj w panikę. Spokojnie przeczytaj jeszcze raz. Jeżeli nadal masz problem, zostaw to zadanie i przejdź do innego, z którym wiesz, że nie będziesz mieć kłopotów. Do tego wróć za jakiś czas – wtedy na pewno pójdziesz Ci lepiej. W ten sposób nie będziesz marnować czasu i niepotrzebnie się stresować.

■ PISZ WYRAŹNIE I NIE RÓB BŁĘDÓW.

Nie bazgraj – nieczytelne odpowiedzi nie będą brane pod uwagę. Pisz starannie, a jeśli się pomylisz, nie używaj korektora, tylko dokładnie skreśl błędną treść i napisz obok poprawną. Jeżeli używałeś brudnopisu, pamiętaj, aby rozwiązanie przepisać na kartę odpowiedzi.

Brudnopis nie podlega ocenie, więc możesz się tam bezkarnie pomylić, ale jeżeli nie przepisziesz rozwiązania, to tak, jakby go nie było. Czytaj to, co napisałeś, i poprawiaj ewentualne błędy. Jeżeli np. popełnisz błąd w jakimś pojęciu, którego powinieneś użyć, zostanie ono uznane za niepoprawne i nie dostaniesz punktu.

■ ZAZNACZAJ TYLKO JEDNĄ ODPOWIEDŹ W ZADANIACH ZAMKNIĘTYCH.

Za zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi nie dostaniesz punktu, nawet jeśli któraś z nich jest poprawna. Jeżeli się pomylisz, zaznacz błędną odpowiedź kółkiem i wskaż poprawną.

■ SKUP SIĘ NA TEKSTACH ŹRÓDŁOWYCH.

W części zadań będziesz mieć do czynienia z tekstami źródłowymi. Najpierw przeczytaj tekst, potem przeanalizuj polecenia do niego. Przeczytaj tekst jeszcze raz, dokładnie i uważnie, analizując go pod kątem tego, które fragmenty przydadzą się do odpowiedzi na pytania. Wracaj do tekstu za każdym razem, gdy masz wątpliwości. Zwróć uwagę, czy w poleceniu jest napisane, byś korzystał tylko z tekstu źródłowego, czy także z własnej wiedzy – jeżeli nie ma nic na temat własnej wiedzy, to nawet jeżeli napiszesz prawidłową odpowiedź, ale nieopartą bezpośrednio na tekście, nie dostaniesz za nią punktów.

■ ZASTANAWIAJ SIĘ NAD TYM, CO PISZESZ.

Egzamin maturalny to nie demonstracja całej wiedzy, jaką posiadasz. Nie pisz wszystkiego, co wiesz na dany temat. Uważnie przeanalizuj polecenie i udziel takiej odpowiedzi, jaka jest wymagana. Zadbaj, aby nie była za krótka, bo nie dostaniesz wszystkich możliwych punktów – ale za napisanie elaboratu też możesz dostać mniej punktów, bo odpowiedź zostanie potraktowana jako nie na temat lub tylko częściowo na temat. Oprócz tego jeśli zaczniesz się nadmiernie rozpisywać, możesz zwyczajnie nie zdążyć rozwiązać wszystkich zadań.

Jeżeli odpowiedź wymaga np. podania trzech cech charakterystycznych albo dwóch argumentów, nie pisz ich więcej. Będą oceniane w kolejności i tylko tyle, ile wymaga zadanie, więc jeżeli w obrębie tej ilości popełnisz błąd, stracisz punkty, nawet jeżeli odpowiedzi „ponad normę” będą prawidłowe.

TYPY ZADAŃ I „SŁOWA-KLUCZE” DO POLECEŃ

Na egzaminie spotkasz się z dwoma typami zadań – zamkniętymi i otwartymi.

Zadania zamknięte są bardzo proste. Polecenie do nich zaczyna się zwykle czasownikami typu: *Wybierz...*, *Podkreśl...*, *Zaznacz...* Twoim zadaniem jest przeczytanie podanych odpowiedzi i wskazanie prawidłowej. Jeżeli uważnie przeczytasz polecenie i przeanalizujesz odpowiedzi, raczej nie będziesz mieć z tym problemu. Jednak pamiętaj – czytaj ze zrozumieniem!

Zadania otwarte wymagają udzielenia szerszej odpowiedzi. Polecenia do nich mogą być różnie sformułowane, jednak w „słowach-kluczach” zwykle kryje się odpowiedź, co masz zrobić. Oto najczęściej spotykane „słowa-klucze” i wyjaśnienia do nich.

wymień podaj	Musisz wymienić odpowiednie terminy/nazwy/nazwiska/tytuły/cechy itp. Nie trzeba ich opisywać, wyjaśniać ani uzasadniać swojego wyboru.
określ podaj	Musisz zwięźle wyjaśnić dane zjawisko/termin/proces itp. Przypomina to podanie definicji. Nie trzeba wnikać w szczegóły. Użyj odpowiedniej terminologii.
opisz scharakteryzuj	Musisz krótko opisać istotę zjawiska/procesu/doświadczenia/wydarzenia/budowę czegoś itp. Wskaż istotne cechy i fakty, użyj odpowiednich terminów. Nie trzeba analizować przyczyn tego, co opisujesz.
porównaj	Musisz porównać obiekty/zjawiska/procesy/wydarzenia itp. Podaj różnice i podobieństwa, użyj właściwych terminów. Nie wyjaśniaj ich przyczyn.
wykaż	Musisz wykazać istnienie lub nieistnienie zależności między faktami/zjawiskami/doświadczeniami/procesami itp. Nie należy wnikać w przyczyny tych zależności.
uzasadnij	Musisz podać fakty przemawiające za daną hipotezą/teorią itp. (albo przeciw niej) Trzeba odnieść się do tekstu źródłowego i/albo do własnej wiedzy.
udowodnij	Musisz podać fakty przemawiające za daną hipotezą/teorią itp. (albo przeciw niej). Należy pokazać drogę rozumowania, na której powstały dane wnioski i argumenty. Trzeba odnieść się do tekstu źródłowego i/albo do własnej wiedzy.
wyjaśnij	Musisz przedstawić zależności i związki między zjawiskami/procesami/faktami/obiektami itp. Trzeba wskazać przyczyny i skutki tych zależności oraz pokazać związek przyczyn ze skutkami.
przedstaw	Musisz zaprezentować dane zjawisko/fakt/obiekt/proces itp. Jeżeli należy przedstawić argumenty, muszą one odnosić się do tekstu źródłowego i/albo do Twojej wiedzy.
sformułuj	Musisz wyciągnąć wniosek, przedstawić tezę, podać regułę itp.
oceni rozstrzygnij rozważ	Musisz dokonać wartościowania danego zjawiska/procesu/wydarzenia itp. Twoja wypowiedź powinna być jednoznaczna, musi z niej wynikać, czy uważasz je za korzystne, niekorzystne, pozytywne, negatywne.

KRYTERIA OCENIANIA ZADAŃ OTWARTYCH

Zadania otwarte wymagają dokładniejszej analizy i szerszej odpowiedzi.

W przypadku matematyki, fizyki, chemii często musisz przedstawić obliczenia i podać rozwiązanie. Za takie zadanie możesz otrzymać od 1 do 5 punktów – poniżej znajduje się tabela z kryteriami przyznawania punktów, a także dodatkowe wyjaśnienia, jakimi zasadami kierują się egzaminatorzy przy ocenie.

Zadanie, za które można maksymalnie otrzymać 1 pkt	1 pkt – rozwiązanie prawidłowe. 0 pkt – rozwiązanie, w którym nie ma istotnego postępu (zapisane czynności nie prowadzą do rozwiązania zadania) lub brak rozwiązania.
Zadanie, za które można maksymalnie otrzymać 2 pkt	2 pkt – rozwiązanie prawidłowe. 1 pkt – pokonanie zasadniczych trudności zadania, które jednak nie zostało rozwiązane w pełni poprawnie. 0 pkt – rozwiązanie, w którym nie ma istotnego postępu.

■ SŁOWNICTWO

cosy /kouzi/ – przytulny

event /ywent/ – wydarzenie

furniture /fernyczer/ – mebel, meble

have more to offer /hew mor tu ofer/ – mieć więcej do zaoferowania

hoover /huwer/ – odkurzacz

job opportunity /dżob oportunity/ – możliwość znalezienia pracy

modern /modern/ – nowoczesny

perfect /perfykt/ – idealny

rubbish /rabysz/ – śmieci

seldom /seldom/ – rzadko

share /szer/ – dzielić, wspólnie korzystać z czegoś

swimming pool /słymin pul/ – basen

■ POĆWICZ!

ZADANIE 1

W każdej grupie słów zakreśl wyraz lub wyrażenie niepasujące do pozostałych.

1) bedsitter	apartment	flat	resort
2) bedroom	attic	bath	kitchen
3) sink	pillow	tap	shower
4) share	install	mend	leak
5) carpet	lamp	coffee table	mansion
6) cellar	lodger	flatmate	estate agent

ZADANIE 2

Wpisz, które z poniższych definicji są prawdziwe, a które nie (F – false, T – true).

1.	A mansion is a very small and modern house.	
2.	When you take out a mortgage the bank gives you money to buy a house or a flat.	
3.	A bedside table is a piece of furniture you can find in a kitchen.	
4.	A skyscraper is a house with no stairs.	
5.	When your clothes are dirty you put them into the dishwasher.	
6.	A terraced house has houses next to it, both on the right and left side.	

ZADANIE 3

Uzupełnij tabelkę, wykorzystując podane wyrazy:

pillow	washbasin	kettle	carpet	
microwave	towel	bed	sofa	
mirror	coffee table	fridge	bedside table	
	bedroom	kitchen	living room	bathroom
furniture/ equipment				

ZADANIE 4

Które z poniższych pojęć dotyczą życia w mieście, a które wiążą się z życiem na wsi? Pogrupuj wyrazy w odpowiednie miejsca w tabeli.

cottage	flat	old town	park
cinema	museum	car park	forest
field	department store		
życie w mieście		życie na wsi	

ZADANIE 5

Uzupełnij zdania, korzystając z wyrazów poniżej.

suburbs	garage	central heating
shower	flat	park

- 1) I prefer to have a in the morning. It's much quicker than having a bath.
- 2) You should keep your car in the
- 3) My grandparents moved into a beautiful house in the because they hate the noise and crowds.
- 4) There is a large car where you can leave your car.
- 5) I'm looking for a small to rent.
- 6) Turn on the, please. It's very cold in here.

3. SZKOŁA

1. **What is your favourite subject at school and why?** – Który przedmiot w szkole jest Twoim ulubionym i dlaczego?
My favourite subject at school is English of course! I like learning it because it's very useful. You need it in many situations, for example when you travel or use a computer. It isn't very easy, but I enjoy learning it.
2. **What qualities should a good teacher have?** – Jakie cechy powinien posiadać dobry nauczyciel?
I think that a good teacher should be very patient and friendly. In my opinion he or she should be a hard-working person with a good sense of humour. To sum up a good teacher should be dedicated and helpful.
3. **How do you cope with stress before exams?** – Jak radzisz sobie ze stresem przed egzaminami?
Well, it is not easy to relax before an exam, especially when it is very important. I try not to think about it too much a day before. I just meet with friends, listen to music, go for a walk or watch a good film. I think it is the best way of coping with stress for me.
4. **What would you like to do when you pass all your exams?** – Co chciałbyś/chciałabyś zrobić, gdy zdasz egzamin?

First of all, I would like to have a rest and relax, maybe go away for a week or so, because preparing for exams means a lot of hard work and stress. Then after my summer holiday I would like to continue my education and study at university.

■ SŁOWNICTWO

cope /koup/ – dawać sobie radę

dedicated /dedykejtyd/ – oddany

have a rest /hew e rest/ – odpoczywać

important /ymportent/ – ważny

especially /yspeszeli/ – szczególnie

patient /pejszynt/ – cierpliwy

quality /kłolyti/ – cecha

sense of humour /sens of hjumer/ – poczucie humoru

useful /jusful/ – pożyteczny

■ POĆWICZ!

ZADANIE 1

Połącz rodzaj szkoły po angielsku z jego polskim odpowiednikiem.

primary school

szkoła prywatna

state school

szkoła z internatem

vocational school

szkoła podstawowa

boarding school

szkoła średnia

secondary school

szkoła państwowa

public school

szkoła zawodowa

ZADANIE 2

W każdej grupie słów zakreśl wyraz niepasujący do pozostałych.

1) gym	library	absent	playground
2) lecturer	teacher	fail	tutor
3) P.E.	Polish	England	Biology
4) gifted	professional	unfair	pass
5) examiner	teach	study	learn

ZADANIE 3

Dopasuj wyrazy z kolumn A i B tak, aby utworzyć wyrażenia.

A

computer

teaching

leave

entrance

get

mock

B

exam

test

staff

a certificate

lab

school

ZADANIE 4

Uzupełnij zdania słowami z listy.

absent	chalk	foreign languages
school trip	punctual	do homework

- 1) Danusia and Ania need to write on the board.
- 2) Karolina likes learning
- 3) I went on a to Wieliczka.
- 4) Alistair was last Friday because he was ill.
- 5) We every day.
- 6) Our teacher is

ZADANIE 5

Pogrupuj podane słowa według kategorii podanych poniżej.

graduate (x2)	cheat	progress (x2)	workbook
schoolboy	headmaster	attend	canteen

- 1) people:
- 2) verbs:
- 3) nouns:

4. PRACA

1. **Which is more important for you, a great career or a great personal life?** – Co jest dla Ciebie ważniejsze – kariera czy udane życie prywatne?
Well, that's a very difficult question. In an ideal situation I'd like both, but if I have to choose... Well, I guess a great personal life is more important because our happiness depends on it. If you had a great career but an unhappy personal life, it would make you a very unhappy, lonely and frustrated person.
2. **Would you like to work part-time as a university student and why?** – Czy chciałbyś/chciałabyś pracować na część etatu podczas studiów i dlaczego?
Well, I haven't thought about it yet, but I think it would be great if I managed to study and work part-time. First of all, because it means earning my own money. Moreover, it means getting new experience. However, I would like to have enough time to study and prepare well for my exams so I'm not sure if it's possible to study and work part-time.
3. **What is your dream job for the future?** – Jaka jest Twoja wymarzona praca i dlaczego?
Well, I have always wanted to be a teacher so I hope I will have a chance to make my dream come true. I like working with people and I'm a very patient person. I also enjoy helping others so being a teacher is my dream job.
4. **Which aspects of the job are the most important for you?** – Jakie aspekty w pracy są dla Ciebie najważniejsze?
That's a good question! I think I'm not different from most of the people so money aspect is very important to me. We work to earn money so salary is important. However, it's not the only thing I pay attention to. Other important factors are getting new experience, meeting interesting people or travelling opportunities.

ZADANIE 3: WYPOWIEDŹ NA PODSTAWIE MATERIAŁU STYMULUJĄCEGO ORAZ ODPOWIEDŹ NA DWA PYTANIA

To zadanie składa się z dwóch części. W pierwszej z nich Twoim zadaniem jest wybranie jednej z dwóch lub trzech propozycji zdjęć lub rysunków i uzasadnienie tego wyboru – to jest wypowiedź na podstawie materiału stymulującego. Masz około minuty na zapoznanie się z jego treścią i przygotowanie. Pamiętaj również o uzasadnieniu odrzucenia pozostałych opcji.

W drugiej części egzaminator zada Ci dwa pytania luźniej związane z tematyką materiału stymulującego.

TE ZWROTY MUSISZ ZNAĆ, ŻEBY ZDAĆ MATURE!

PRZEGLĄD ZAPROPONOWANYCH OPCJI

There are three (shops)

to choose from. – Są tu trzy (sklepy) do wyboru.

So, the three options here are...

– Trzy opcje, które mam, to...

The three photos show... –

Na trzech zdjęciach pokazane są...

PORÓWNYWANIE I OCENA PROPOZYCJI

Both (restaurants) seem (attractive). – Obie (restauracje) wydają się (atrakcyjne).

The (train) is more (crowded) than the (bus). – (Pociąg) jest bardziej (zatłoczony) niż (auto-bus).

On the other hand,... – Z drugiej strony, ...

However,... – Jednak...

WYBÓR I JEGO UZASADNIENIE

I think I'd choose... because... Myślę, że wybrałabym... ponieważ...

I prefer... because... – Wolę... ponieważ...

I like the... best because... – Najbardziej podoba mi się... ponieważ...

OMAWIANIE WAD I ZALET

On the one hand..., on the other hand... – Z jednej strony..., z drugiej strony...

The main advantage/disadvantage is... – Główna zaleta/wada to...

I believe... – Uważam, że...

According to me... – Według mnie...

UZASADNIENIE ODRZUCENIA PROPOZYCJI

I wouldn't choose the... because... – Nie wybrałbym... ponieważ...

I don't like the... because... – Nie podoba mi się..., ponieważ...

WYPOWIEDŹ NA PODSTAWIE MATERIAŁU STYMULUJĄCEGO

■ ZESTAW 1

Przebywając w Londynie, poznałeś/poznałaś nowych przyjaciół. Umawiasz się z nimi, aby wspólnie spędzić czas w sobotę. Co najbardziej chciałbyś/chciałabyś z nimi robić?

- Wybierz formę spędzania czasu, która najbardziej Ci odpowiada.
- Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.

Zdjęcie 1

Zdjęcie 2

Zdjęcie 3

Przykładowa odpowiedź:

There are three photos to choose from. They show different ways of spending free time. I think I'd choose going to a party. It's because I love dancing and partying very much. We can learn different dances and have great fun. I don't think that playing computer games is a good idea. I can do it on my own. I also don't find going out and shopping exciting. I always feel tired after that. So party is the best idea for me.

■ ZESTAW 2

Razem z Twoim kolegą/koleżanką, którego/którą poznałeś/poznałaś na kursie językowym, ustalacie, jak najlepiej przygotować się do egzaminu. Który z przedstawionych sposobów będzie najbardziej skuteczny?

- Wybierz sposób przygotowania się do egzaminu, który najbardziej Ci odpowiada.
- Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.

Zdjęcie 1

Zdjęcie 2

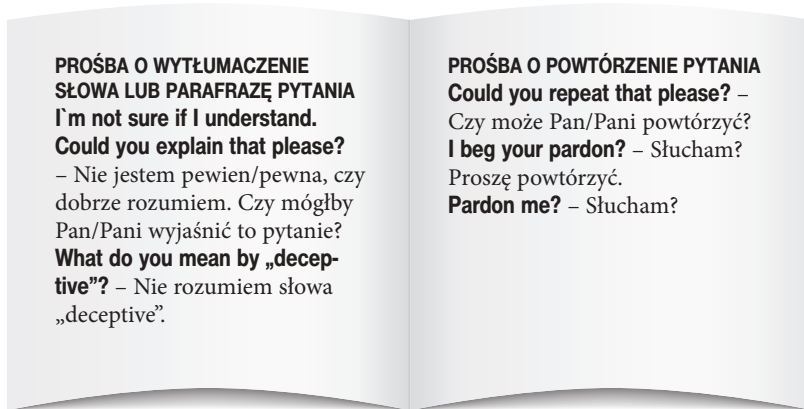
Zdjęcie 3

Przykładowa odpowiedź:

These three photos show different ways of studying and revising for the exam. So the choice I have is learning and revising in a group, studying with a friend or using computers and working on your own. I like working with a friend best because I think it is the most effective way for me, because I feel bored and helpless when I study alone. It's nice to have somebody to talk to and discuss different things. I don't like working on my own and I don't really use computers for studying so this suggestion is not the best one for me. I don't find working in a group useful in such a situation. It's ok for learning new things but I reckon that when you want to revise you shouldn't work in a group because your needs aren't treated individually and sometimes you all have a row about small things. That's why I would choose working with my friend.

ODPOWIEDŹ NA DWA PYTANIA

Przykładowe pytania i odpowiedzi, które egzaminujący może zadać Ci przy zadaniu trzecim. Będą to pytania luźno związane z tematyką zestawu. Jeśli wydaje Ci się, że nie rozumiesz pytania, poproś egzaminującego o powtórzenie tego pytania. Natomiast jeśli nie rozumiesz słowa/słów kluczowych w pytaniu, poproś egzaminującego o sparafrazowanie tego pytania. Wówczas jednak tracisz jeden punkt za parafrazę pytania.

1. CZŁOWIEK

1. **Do you think that appearance can be deceptive?** – Czy uważasz, że wygląd może być mylący?

Well, I have never thought about it, but I think it can be. We usually judge people by their appearance so it may happen that what we think about somebody we have just met based on their look, may not be true at all. However, I have never personally experienced such a situation in my life.

2. **Is it good or bad to show emotions?** – Czy okazywanie emocji jest dobre, czy złe?

In my opinion, showing emotions has both good and bad sides. Everything depends on a situation. First of all, it is important for us to release stress and not to keep it all inside. Moreover, sometimes it is good to show emotions so people know how we feel. On the other hand, in some situations you should pull yourself together and control your emotions not to hurt other people or behave like a little child.

■ SŁOWNICTWO

appearance /epirjens/ – wygląd
hurt /hert/ – ranić
judge /džadź/ – osądzać, oceniać

pull yourself together /pul jorself togeder/ –
 wziąć się w garść

2. DOM

1. **What are the advantages of living in the city?** – Jakie korzyści płyną z mieszkania w mieście?

There are quite many advantages of living in the city. Firstly, you have a big choice of schools, colleges and universities. It's easier to find work because there are more jobs opportunities. Generally speaking, I think it has more to offer, especially to young people.

GRAMATYKA POZIOM PODSTAWOWY

CZASY GRAMATYCZNE

ZESTAWIENIE

- **Czasy, których używamy do wyrażania i opisywania teraźniejszości:**
 - Present Simple,
 - Present Continuous,
- **Czasy, których używamy do wyrażania i opisywania przeszłości:**
 - Present Perfect,
 - Present Perfect Continuous,
 - Past Simple,
 - Past Continuous,
 - Past Perfect,
 - wyrażenie „used to”,
- **Czasy, których używamy do wyrażania i opisywania przyszłości:**
 - Future Simple,
 - wyrażenie „be going to”,
 - Present Continuous,
 - Present Simple.

PRESENT SIMPLE

Czasu **Present Simple** używamy w odniesieniu do:

- czynności wykonywanych regularnie,
- zwyczajów i przyzwyczajzeń,
- stanów stałych.

I go to the gym on Mondays. (Chodzę na siłownię w poniedziałki.) – czynności wykonywane regularnie

Marta usually goes shopping on Saturday. (Marta zazwyczaj idzie na zakupy w sobotę.) – zwyczaj

My father lives in the USA. (Mój tata mieszka w USA.) – stan stały

■ BUDOWA CZASU

ZDANIA TWIERDZĄCE

I You We They	+ czasownik
He She It	+ czasownik -s / -es

W zdaniach twierdzących czasu Present Simple w trzeciej osobie liczby pojedynczej do tematu czasownika dodajemy końcówkę **-s** lub **-es**.

Jeśli czasownik kończy się na litery s, sh, ch, x, o, to dodajemy końcówkę **-es**, w pozostałych przypadkach dodajemy **-s**.

I cook – She cooks

They finish – He finishes

I speak Spanish. (Mówię po hiszpańsku.)

You play with me. (Ty grasz / wy gracie ze mną.)

We go to the same school. (Chodzimy do tej samej szkoły.)

They like English lessons. (Oni lubią lekcje angielskiego.)

He speaks Spanish. (On mówi po hiszpańsku.)

She plays with me. (Ona gra ze mną.)

Tom goes to the same school. (Tom chodzi do tej samej szkoły.)

My brother likes English lessons. (Mój brat lubi lekcje angielskiego.)

ZDANIA PRZECZĄCE

I You We They	+ do not (don't)	+ czasownik
------------------------	------------------	-------------

He She It	+ does not (doesn't)	+ czasownik
-----------------	-------------------------	-------------

I don't speak Spanish. (Nie mówię po hiszpańsku.)

You don't play with me. (Ty nie grasz / wy nie gracie ze mną.)

We don't go to the same school. (Nie chodzimy do tej samej szkoły.)

They don't like English lessons. (Oni nie lubią lekcji angielskiego.)

He doesn't speak Spanish. (On nie mówi po hiszpańsku.)

She doesn't play with me. (Ona nie gra ze mną.)

Tom doesn't go to the same school. (Tom nie chodzi do tej samej szkoły.)

My brother doesn't like English lessons. (Mój brat nie lubi lekcji angielskiego.)

ZDANIA PYTAJĄCE

Do	I / you / we / they	+ czasownik?
Does	he / she / it	+ czasownik?

Do you speak Spanish? (Czy mówisz po hiszpańsku?)

Do we go to the same school? (Czy chodzimy do tej samej szkoły?)

Does he speak Spanish? (Czy on mówi po hiszpańsku?)

Does your brother like English lessons? (Czy twój brat lubi lekcje angielskiego?)

- OKREŚLENIA CZASU CHARAKTERYSTYCZNE DLA CZASU PRESENT SIMPLE
- **every day / every morning / every week / every month / every summer** itd. – każdego dnia / każdego ranka / każdego tygodnia / każdego miesiąca / każdego lata
- **always** – zawsze
- **usually** – zazwyczaj
- **often** – często
- **sometimes** – czasami
- **seldom, rarely** – rzadko
- **never** – nigdy
- **at night** – w nocy
- **in the evening** – wieczorem
- **in the afternoon** – po południu
- **in the morning** – rano
- **at the weekend** – w weekend

ZADANIE 1

Uzupełnij poniższe zdania wyrażeniami z ramki.

play	plays	work
works	go	goes

- 1) His brother in an office.
- 2) I football after school.
- 3) They from 8 o'clock in the morning.
- 4) Konrad to the cinema on Fridays.

- 5) Ryan computer games every day.
 6) We always shopping at Peps.

ZADANIE 2

Uzupełnij zdania czasownikiem z ramki w formie przeczącej:

don't / doesn't +..... (odpowiedni czasownik)

live	listen to	eat
use	watch	like

- 1) We Maths.
 2) She in Gorlice.
 3) Alistair vegetables.
 4) They the radio.
 5) Vikki cartoons.
 6) Their grandparents a computer.

ZADANIE 3

Napisz pytania do podanych odpowiedzi.

- 1) Krzysztof / speak / Italian?

 No, he doesn't. He speaks German.
 2) they / go / to the same school?

 Yes, they do. They have English lessons at Mad About English.
 3) you / do / your homework?

 Yes, I do. I always do my homework.
 4) he / have / an MP3 player?

 No, he doesn't. He has a CD player.
 5) your sister / use / the Internet?

 Yes, she does.
 6) you / like / your school?

 Yes, of course.

ZADANIE 4

Wybierz odpowiednie słowo pytające z ramki i uzupełnij pytania.

how often	what	who	where	when
-----------	------	-----	-------	------

- 1) do you live? In London.
 2) does she go to the gym? Every Monday.
 3) do they have English lessons? At 4 pm.
 4) is it? It's my camera.
 5) is your favourite actor?

6. When I'm hungry in the evenings, I(eat) an apple.
7. If I were you, I.....(not go) there. It's dangerous.
8. You(catch) a cold, unless you put on a coat.
9. If he(go) to her today, she would be surprised.
10. When it(get) dark, the temperature goes down.

STOPNIOWANIE PRZYMIOTNIKÓW

Formy przymiotnika w stopniu wyższym używamy, porównując dwie rzeczy, osoby lub miejsca.

Formy przymiotnika w stopniu najwyższym pozwalają nam porównać jedną rzecz, miejsce lub osobę z większą liczbą rzeczy, miejsc czy osób.

She is taller than her sister. (Ona jest wyższa od swojej siostry.) – stopień wyższy

Mad About English is the best language school. (Mad About English jest najlepszą szkołą językową.) – stopień najwyższy

	stopień równy	stopień wyższy	stopień najwyższy
przymiotnik (krótki)	long big	longer bigger	the longest the biggest
przymiotnik (długi)	interesting expensive	more interesting more expensive	the most interesting the most expensive
przymiotniki i przysłówki nieregularne	bad good many much little far	worse better more more less farther, further	the worst the best the most the most the least the farthest/ furthest

- do przymiotników jedno- i dwusylabowych w stopniu wyższym dodajemy końcówkę **-er**, a w najwyższym **-est**.
small – smaller – the smallest
- jeśli przymiotnik składa się z więcej niż dwóch sylab, w stopniu wyższym dodajemy przed przymiotnikiem **more**, w stopniu najwyższym **the most**.
beautiful – more beautiful – the most beautiful
- niektóre przymiotniki dwusylabowe stopniujemy również tak jak przymiotniki wielosylabowe, np.:
boring – more boring – the most boring
careful – more careful – the most careful
ALE
dirty – dirtier – the dirtiest
heavy – heavier – the heaviest
- przysłówki zakończone na **-ly** stopniujemy tak, jak przymiotniki wielosylabowe (długie), np.:
slowly – more slowly – the most slowly

EGZAMIN PISEMNY POZIOM ROZSZERZONY

OPIS EGZAMINU PISEMNEGO

Struktura egzaminu pisemnego z języka obcego

poziom rozszerzony	punkty
czas: 150 minut	
rozumienie ze słuchu	12
rozumienie tekstu słuchanego	13
znajomość środków językowych	12
wypowiedź pisemna	13
Razem:	50

Egzamin pisemny sprawdza, w jakim stopniu opanowałeś cztery sprawności językowe:

- rozumienie ze słuchu,
- rozumienie tekstu czytanego,
- znajomość środków językowych,
- tworzenie wypowiedzi pisemnej.

Przydział punktów za cztery sprawności językowe jest zrównoważony. **Jeżeli zdasz wszystkie egzaminy obowiązkowe na poziomie podstawowym, egzamin na poziomie rozszerzonym także zostanie ci zaliczony, niezależnie od liczby uzyskanych punktów – pamiętaj jednak, że każdy uzyskany przez siebie wynik zostanie odnotowany na świadectwie maturalnym.**

ROZUMIENIE TEKSTU ZE SŁUCHU

Umiejętność rozumienia ze słuchu sprawdzana jest za pomocą **3-4 zadań typu: prawda/fałsz, dobieranie oraz zadania wielokrotnego wyboru**. Ta część egzaminu trwa 25 minut. Źródłem nagrań na poziomie rozszerzonym są teksty autentyczne lub minimalnie adaptowane. Będą zawierać słownictwo na poziomie zaawansowanym, zatem musisz poradzić sobie z nagraniem, które będzie zawierało tekst częściowo niezrozumiały. W zadaniach typu prawda/fałsz nie wystarczy określić, czy dane stwierdzenie jest prawdziwe, czy fałszywe. Sprawdzana będzie również **umiejętność odróżniania stwierdzeń obiektywnych od subiektywnych oraz myślenia krytycznego**. Istotną umiejętnością będzie tutaj rozpoznawanie językowych cech subiektywności, np. *in my opinion, in my view* itp., czyli umiejętności oddzielania faktów od opinii.

W zadaniu wielokrotnego wyboru możesz usłyszeć trzy teksty typu dialog lub monolog o zróżnicowanej tematyce. Każdemu z nich towarzyszy jedno zadanie wielokrotnego wyboru i każdy z nich testuje inną umiejętność, np. określenie intencji mówiącego, intencji tekstu lub głównej myśli wypowiedzi albo rozróżniania faktów od opinii.

W tym typie zadania możesz również usłyszeć jeden dłuższy tekst, np. wywiad, któremu towarzyszy pięć pytań wielokrotnego wyboru. Pierwsze cztery pytania będą sprawdzać Twoją umiejętność wyszukiwania szczegółowych informacji, natomiast ostatnie pytanie będzie wymagać określenia intencji mówiącego, kontekstu wypowiedzi lub jej głównej myśli. Pytanie piąte może mieć postać: *This conversation is about...*

W zadaniu na dobieranie zdań do wypowiedzi usłyszysz cztery wypowiedzi na podobny temat. Twoim zadaniem jest dopasowanie ich do podanych zdań. Zawsze jedno zdanie jest podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO

W tej części egzaminu będziesz miał do wykonania **3-4 zadania typu: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór**. Zadania te będą zawierać **dłuższe teksty posiadające w sumie ok. 1600 wyrazów**.

W zadaniu na dobieranie dostaniesz do przeczytania trzy krótkie teksty, które będą ze sobą tematycznie powiązane, lub jeden tekst podzielony na trzy części. Twoje zadanie będzie polegało na dopasowaniu do nich podanych zdań. Zadanie to będzie sprawdzało Twoją umiejętność wyszukiwania szczegółowych informacji.

Innym zadaniem na dobieranie jest uzupełnianie luk w tekście przy pomocy podanych zdań lub fragmentów tekstu. Zawsze jedno zdanie lub fragment podane będzie dodatkowo i nie będzie pasować do żadnej luki. Zdanie tego typu sprawdzi Twoją umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi zdaniami i częściami tekstu.

Zadanie wielokrotnego wyboru będzie polegało na przeczytaniu dwóch tekstów na jeden temat, jednak zróżnicowanych w formie i stylistyce (np. artykułu prasowego i opowiadania). Do tekstów podanych jest pięć pytań z czterema opcjami odpowiedzi. Trzy pierwsze pytania są związane z pierwszym tekstem, czwarte pytanie dotyczy drugiego tekstu, a pytanie piąte odnosi się do obu z nich. Twoim zadaniem jest poprawne wybranie odpowiedzi, zgodnie z treścią przeczytanych tekstów.

Zadanie tego typu sprawdza różne umiejętności, np. umiejętność wyszukiwania szczegółowych informacji, oddzielania faktów od opinii, określania głównej myśli tekstu oraz określania intencji autora lub kontekstu wypowiedzi.

ZADANIE 1

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl literę A, B, C lub D.

– How is the Dictionary getting on? – said Winston, raising his voice to overcome the noise in the canteen.

– Slowly – said Syme. – I’m on the adjectives. It’s fascinating.

He had brightened up immediately at the mention of Newspeak.

– We’re getting the language into its final shape – the shape it’s going to have when nobody speaks anything else. When we’ve finished with it, people like you will have to learn it all over again. You think, I dare say, that our chief job is inventing new words. But not a bit of it! We’re destroying words – scores of them, hundreds of them, every day. We’re cutting the language down to the bone.

– It’s a beautiful thing, the destruction of words. Of course the great wastage is in the verbs and adjectives, but there are hundreds of nouns that can be got rid of as well. It isn’t only the synonyms; there are also the antonyms. After all, what justification is there for a word which is simply the opposite of some other words? A word contains its opposite in itself. Take „good”, for instance. If you have a word like „good”, what need is there for a word like „bad”? „Un-good” will do just as well – better, because it’s an exact opposite, which the other is not. Or again, if you want a stronger version of „good”, what sense is there in having a whole string of useless words like „excellent” and „splendid” and all the rest of them? „Plusgood” covers the meaning; or „doubleplusgood” if you want something stronger still. Of course we use those forms already, but in the final version of Newspeak there’ll be nothing else. In the end the whole notion of goodness and badness will be covered by only six words - in reality, only one word. Don’t you see the beauty of that, Winston? It was Big Brother’s idea originally, of course – he added as an afterthought. – Do you know that Newspeak is the only language in the world whose vocabulary gets smaller every year?

Winston did know that, of course. He smiled, sympathetically he hoped, not trusting himself to speak. Syme went on:

– Don’t you see that the whole aim of Newspeak is to narrow the range of thought? In the end we shall make thoughtcrime literally impossible, because there will be no words to express it. Every year fewer and fewer words, and the range of consciousness always a little smaller. The Revolution will be complete when the language is perfect.

Has it ever occurred to you, Winston, that by the year 2050, the entire population will have been using Newspeak for nearly two generations? Not a single human being will be alive who could understand such a conversation as we are having now?

By 2050 all real knowledge of Oldspeak will have disappeared. The whole literature of the past will have been destroyed. Chaucer, Shakespeare, Milton, Byron – they’ll exist only in Newspeak versions, not merely changed into something different, but actually changed into something contradictory of what they used to be. Even the literature of the Party will change. Even the slogans will change. How could you have a slogan like „freedom is slavery” when the concept of freedom has been abolished? The whole climate of thought will be different. In

kształcić tak, aby tworzyły leksykalnie i gramatycznie poprawną całość z resztą tekstu. W tym zadaniu wymagana jest nie tylko poprawność gramatyczna, ale i ortograficzna. Zawsze podane będą dwa dodatkowe wyrazy. Zadanie to sprawdzi Twoją umiejętność słowotwórstwa oraz odmiany czasowników.

Zadanie na parafrazę zdań polega na uzupełnieniu podanych zdań w taki sposób, aby zachować to samo znaczenie, co zdanie wyjściowe. Niektóre parafrazy zdań mają podane słowo, które należy zastosować, nie zmieniając jego formy. Uzupełnione zdania powinny być poprawne pod względem leksykalno-gramatycznym. W tym zadaniu będzie sprawdzana Twoja znajomość struktur gramatycznych i umiejętność ich zastosowania.

W zadaniach typu tłumaczenie fragmentów zdań należy przetłumaczyć podany w nawiasie tekst na język angielski w taki sposób, aby zdanie tworzyło logiczną całość i było poprawne pod względem gramatycznym.

Innym typem zadania sprawdzającego Twoją znajomość gramatyki jest zadanie, w którym będziesz musiał uzupełnić zdania z poprawną (odmienioną) formą słów angielskich podanych w nawiasie w środku zdania. Aby wykonać to zadanie poprawnie, wolno Ci dodawać inne słowa, jeśli to konieczne, ale nie wolno zmieniać szyku podanych wyrazów. Można użyć do sześciu słów w każdej luce.

ZADANIE 1

Przeczytaj tekst. Uzupełnij każdą lukę 1.1-1.5, przekształcając jeden z wyrazów podanych poniżej w taki sposób, aby powstał spójny i logiczny tekst. Wymagana jest poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych wyrazów.

UWAGA: Dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

fury rely patient slow luck advantage take

Yesterday it wasn't my 1.1 _____ day. Everything went wrong. I missed the bus to the city centre. Then my mobile phone broke down. I had to buy the tickets for the concert so I joined a very long queue and waited 1.2 _____ for hours to buy them. The only 1.3 _____ of my waiting for so long was that I was late for supper. My mum was really 1.4 _____ because everything was cold when I arrived. It 1.5 _____ me an hour before I explained everything and apologised.

ZADANIE 2

Uzupełnij zdania 2.1-2.8, wykorzystując podane w nawiasach wyrazy w odpowiedniej formie. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast, jeżeli jest to konieczne, dodać inne wyrazy, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

- 2.1. I wish I _____ (inform / Miss Green / ceremony). She would have come there.
- 2.2. While _____ (Peter / talk / phone) his brother was doing his homework.
- 2.3. Why aren't you ready? You _____ (should / pack / clothes) when you came back home.
- 2.4. When we arrived at the theatre it turned out that all _____ (tickets / already / sell) and we had to come back home with nothing.

- 2.5. We won't enter the classroom _____ (till / students / be) there.
 2.6. Do you happen to know when _____ (postman / suppose / deliver) the parcel?
 2.7. "Where is Sara?" – "She didn't come". If _____ (she / invite / party) she would come here.
 2.8. It was very dangerous at sea. I _____ (rather / they / stay) at home.

SŁOWOTWÓRSTWO

ZADANIE 3

Uzupełnij zdania prawidłową formą podanych wyrazów.

3.1.	A group of _____ planned to hijack the plane.	TERROR
3.2.	My sister is very careful about her _____.	APPEAR
3.3.	Smoking and drinking alcohol is really _____.	HEALTH
3.4.	After he gets his university degree he is going to take a _____ course in Sociology.	GRADUATE
3.5.	These trousers are too long. I have to _____ them.	SHORT
3.6.	Jane is often _____. Nobody likes her.	FRIEND
3.7.	Kelly looks _____ well in her new dress.	SURPRISE
3.8.	Dr Scott discovered a _____ creature during his expedition to Chile.	MYSTERY
3.9.	We grew up in the same _____.	NEIGHBOUR
3.10.	You mustn't _____ the rules if you want to work there.	OBEY

WYPOWIEDŹ PISEMNA

W tej części egzaminu masz do napisania tekst na jeden z dwóch tematów. Długość tekstu powinna mieścić się w granicach **200-250 wyrazów** (z 10% progiem błędu w liczbie słów). Jest to **tekst argumentacyjny typu: list formalny, rozprawka lub artykuł publicystyczny**, w których mogą pojawić się elementy opisu, relacjonowania, sprawozdania, recenzji oraz pogłębionej argumentacji. Istotną kwestią jest tutaj sposób oceniania:

- zgodność z poleceniem 5 pkt
- spójność i logika wypowiedzi 2 pkt
- zakres środków językowych 3 pkt
- poprawność środków językowych 3 pkt

ROZPRAWKA „ZA I PRZECIW” (FOR AND AGAINST ESSAY)

Jest to forma wypowiedzi pisemnej, której celem jest przedstawienie argumentów obu stron w pewnej sprawie. W rozprawce poszukujemy odpowiedzi na postawione pytanie, wyjaśniamy i podajemy przykłady mające przedstawić pewien tok rozumowania. Głównym celem rozprawki jest przekonanie czytającego do postawionej tezy oraz uzasadnienie jej. Rozprawka pisana jest stylem formalnym.

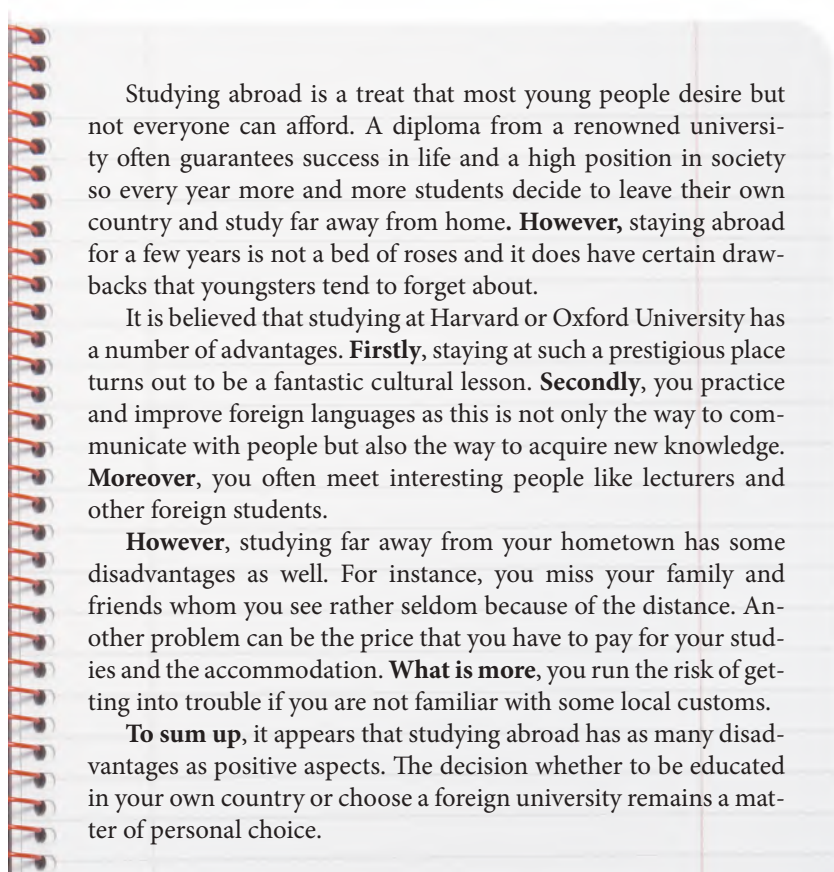
Struktura rozprawki

Wstęp	Wprowadzenie tematu oraz przedstawienie zrównoważonej tezy.
Rozwinięcie	Argumenty „za” oraz przykłady uzasadniające. Argumenty „przeciw” oraz przykłady uzasadniające.
Zakończenie	Podsumowanie tematu.

ZADANIE 1

Napisz rozprawkę na temat: „Wady i zalety studiowania za granicą”.

Przykładowa odpowiedź

SŁOWNICZEK TEMATYCZNY

salt /sɒlt/, /sɒlt/ – sól

spice /spais/, /spais/ – przyprawa

sugar /'ʃʊgə(r)/, /szuger/ – cukier

PRZYGOTOWYWANIE POTRAW

add /æd/, /ed/ – dodawać

bake /berk/, /bejk/ – piec (ciasto)

beat /bi:t/, /bit/ – ubijać

boil /bɔɪl/, /bojl/ – wrzeć, gotować w wodzie

chop /tʃɒp/, /czop/ – siekać

cut /kʌt/, /kat/ – siekać, ciąć

fry /fraɪ/, /fracj/ – smażyć

grate /greɪt/, /grejt/ – ścierać na tarce

ingredient /ɪn'ɡri:diənt/, /yngridjent/ – składnik

melt /melt/, /melt/ – topić

mix /mɪks/, /myks/ – mieszać

peel /pi:l/, /pil/ – obierać

recipe /'resɪpɪ/, /resypi/ – przepis

roast /rɔəst/, /roust/ – piec (np. mięso)

serve /sɜ:v/, /serw/ – podawać

slice /slaɪs/, /slajs/ – kroić na plasterki

stew /stju:/, /stju/ – dusić

stir /stɜ:(r)/, /ster/ – zamieszać, wymieszać

warm up /wɔ:m ʌp/, /łorm ap/ – podgrzewać

POSIŁKI

breakfast /'brekfəst/, /brekfest/ – śniadanie

course /'kɔ:s/, /kors/ – danie

dessert /dɪ'zɜ:t/, /dyzert/ – deser

dinner /'dɪnə(r)/, /dyner/ – obiad

lunch /lʌntʃ/, /lancz/ – lunch

meal /mi:l/, /mil/ – posiłek

packed lunch /pækt 'lʌntʃ/, /pekt lancz/ – drugie śniadanie

snack /snæk/, /snek/ – przekąska

supper /'sʌpə(r)/, /saper/ – kolacja

tea /ti:/, /ti/ – podwieczorek

ZAKUPY I USŁUGI

RODZAJE SKLEPÓW

baker's /'beɪkəz/, /bejker'z/ – piekarnia
beautician /'bjʊ:tiʃn/, /bjutyszyn/ – kosmetyczka
bookshop /'bʊkʃɒp/, /bukszop/ – księgarnia
boutique /bu:'ti:k/, /butik/ – butik
butcher's /'bʊtʃə(r)z/, /buczer'z/ – sklep mięsny
chemist's /'kemists/, /kemysts/ – apteka
clothes shop /kləʊðz 'ʃɒp/, /kloud'z szop/ – sklep z odzieżą
department store /dɪ'pa:tmənt stɔ:(r)/, /dypartment stor/ – dom towarowy
fishmonger's /'fɪʃmʌŋgəz/, /fyszmanager'z/ – sklep rybny
florist /'flɒrɪst/, /floryst/ – kwiaciarnia
furniture shop /'fɜ:nɪtʃə(r) ʃɒp/, /fernyczer szop/ – sklep meblowy
greengrocer's /'gri:n, grʊəsəz/, /gringrouser'z/ – warzywniak
grocer's /'grʊəsəz/, /grouser'z/ – sklep spożywczy
hairdresser /'heədresə/, /herdreser/ – fryzjer
market /'mɑ:kɪt/, /markyt/ – targ
newsagent's /'nju:zeɪdʒənts/, /njuzejdzents/ – sklep z gazetami
off-licence /'ɒflaɪns/, /oflajsens/ – sklep monopolowy
petrol station /'petrəl 'steɪʃn/, /petrl stejszyn/ – stacja benzynowa
shoe shop /ʃu: 'ʃɒp/, /szu szop/ – sklep obuwniczy
shopping centre /'ʃɒpɪŋ 'sentə(r)/, /szopin senter/ – centrum handlowe
souvenir shop /su:və'nɪə(r) ʃɒp/, /suwenir szop/ – sklep z pamiątkami
stationer's /'steɪʃnəz/, /stejszner'z/ – sklep papierniczy
supermarket /'su:pəma:kɪt/, /supermarkyt/ – supermarket

SPRZEDAWANIE I KUPOWANIE

bargain /'bɑ:gɪn/, /bargyn/ – okazja
broken /'brəʊkn/, /broukn/ – zepsuty
buy /baɪ/, /baj/ – kupować
cash /kæʃ/, /kesz/ – gotówka
changing room /tʃeɪndʒɪŋ 'rʊm/, /czejndzin rum/ – przymierzalnia
complain /kəm'pleɪn/, /komplejn/ – reklamować
customer /'kʌstəmə(r)/, /kastomer/ – klient
discount /'dɪskaʊnt/, /dyskaunt/ – zniżka
fault /fɔlt/, /folt/ – wada
get a refund /get ə 'ri:fʌnd/, /get e rifand/ – otrzymać zwrot pieniędzy
go shopping /gəʊ 'ʃɒpɪŋ/, /go szopin/ – iść na zakupy
look for /lʊk fɔ/, /luk for/ – szukać
opening hours /əʊpənɪŋ 'aʊəz/, /oupenin auer'z/ – godziny otwarcia
receipt /ri'si:t/, /rysit/ – paragon
sale /seɪl/, /sejl/ – wyprzedaż
self-service /self'sɜ:vɪs/, /selfserwys/ – samoobsługa

opera /'ɒprə/, /opra/ – opera

orchestra /'ɔ:kɪstrə/, /orkystra/ – orkiestra

piece of music /pi:s əv 'mju:zɪk/, /pis ow mjuzyk/ – utwór muzyczny

record /'rekɔ:d/, /rekord/ – płyta

sing /sɪŋ/, /sin/ – śpiewać

singer /'sɪŋə(r)/, /synger/ – piosenkarz

songwriter /'sɒŋraɪtə(r)/, /songrajter/ – autor piosenek

types of music /tajp əv 'mju:zɪk/, /tajp ow mjuzyk/ – rodzaje muzyki

- **blues** /blu:z/, /bluz/

- **classical music** /klæsɪkl 'mju:zɪk/, /klesykl mjuzyk/ – muzyka poważna

- **dance** /da:ns/, /dans/

- **hip-hop** /'hɪphɒp/, /hyphop/

- **jazz** /dʒæz/, /dżez/

- **pop** /pɒp/, /pop/

- **rap** /ræp/, /rep/

- **reggae** /'regeɪ/, /regej/

- **rock** /rɒk/, /rok/

SPORT

DYSCYPLINY SPORTOWE

athletics /æθ'letɪks/, /efletyks/ – lekkoatletyka

baseball /'beɪsbɔ:l/, /bejsbol/ – baseball

basketball /'bɑ:skɪtbɔ:l/, /baskytbol/ – koszykówka

bungee-jumping /'bʌndʒɪdʒʌmpɪŋ/, /bandzi dżampin/ – skoki na bungee

bowling /'bəʊlɪŋ/, /boulin/ – gra w kręgle

boxing /'bɒksɪŋ/, /boksɪn/ – boks

chess /tʃes/, /czes/ – szachy

cycling /'saɪklɪŋ/, /sajklin/ – kolarstwo

diving /'daɪvɪŋ/, /dajwin/ – nurkowanie

fencing /'fensɪŋ/, /fensɪn/ – szermierka

football /'fʊtbɔ:l/, /futbal/ – piłka nożna

golf /gɒlf/, /golf/ – golf

gymnastics /dʒɪm'næstɪks/, /dżymnestyks/ – gimnastyka

handball /'hændbɔ:l/, /handbol/ – piłka ręczna

hockey /'hɒki/, /hoki/ – hokej

race /reɪs/, /rejs/ – bieg, wyścig

running /'rʌnɪŋ/, /ranin/ – bieganie

sailing /'seɪlɪŋ/, /sejlin/ – żeglarsstwo

skateboarding /'skɜ:tbo:dɪŋ/, /skejtboardin/ – jazda na deskorolce

skating /'skɜ:tɪŋ/, /skejtɪn/ – łyżwiarstwo

ski jumping /ski: 'dʒʌmpɪŋ/, /ski dżampin/ – skoki narciarskie

swimming /'swɪmɪŋ/, /słymin/ – pływanie

table tennis /teɪbl 'tenɪs/, /tejbl tenys/ – tenis stołowy

KLUCZ

ZAD. 3 STR. 29

a carton of juice
 a bottle of milk
 a jar of jam
 a loaf of bread
 a bag of sugar

ZAD. 4 STR. 29

1. hungry, 2. cup, 3. ice cream, 4. serve, 5. recipe, 6. stir

ZAD. 5 STR. 29

1. breakfast, 2. lunch, 3. dinner, 4. tea, 5. supper

ZAD. 1 STR. 30

1. loan, 2. poster, 3. fail, 4. insurance, 5. accident

ZAD. 2 STR. 30

1. bargain, 2. account, 3. size, 4. bill, 5. fishmonger's, 6. credit card

ZAD. 3 STR. 31

1. baker's, 2. chemist's, 3. market, 4. newsagent's

ZAD. 4 STR. 31

1. get a refund, 2. market research, 3. health insurance, 4. shoe shop, 5. opening hours

ZAD. 5 STR. 31

1. loan, pay off, change
 2. leaflet, poster, attract
 3. insured, insurance

ZAD. 1 STR. 32

1. check in, guest house, full board, twin bed, youth hostel, book a room
 2. buy souvenirs, go camping, be on holiday, package holiday, do sightseeing

ZAD. 2 STR. 33

forms of transport	airport	train station
ferry lorry tube	airline boarding card check in	sleeping car platform station

ZAD. 3 STR. 33

ticket office, timetable, fare, destination, caravan

ZAD. 4 STR. 33

luggage, change trains, trip, town hall, motorway

ZAD. 1 STR. 35

art gallery, box office, feature film, remote control, live broadcast, oil painting

ZAD. 2 STR. 35

journalist, novel, frame, dance, column

ZAD. 3 STR. 35

1. sketch, sculpture, still life
 2. Film: subtitles, dubbing, cast
 3. Music: record, songwriter, lyrics

ZAD. 1 STR. 36

ball games	winter sports	water sports
football	skiing	windsurfing
handball	skating	diving
basketball	ice hockey	swimming

ZAD. 2 STR. 36

draw, bat, net, whistle, amateur

CZASOWNIKI NIEREGULARNE

czasownik	Past Simple	Past Participle
say (powiedzieć)	said	said
see (widzieć)	saw	seen
sell (sprzedawać)	sold	sold
send (wysłać)	sent	sent
show (pokazywać)	showed	shown
shut (zamykać)	shut	shut
sit (siedzieć)	sat	sat
sleep (spać)	slept	slept
speak (mówić)	spoke	spoken
spend (spędzać)	spent	spent
stand (stać)	stood	stood
steal (kraść)	stole	stolen
swim (pływać)	swam	swum
take (brać)	took	taken
teach (uczyć)	taught	taught
tell (powiedzieć)	told	told
think (myśleć)	thought	thought
understand (rozumieć)	understood	understood
wake (budzić)	woke	woken
wear (nosić, mieć ubrane)	wore	worn
win (wygrywać)	won	won
write (pisać)	wrote	written

Vademecum Matura — Język Angielski to bardzo wartościowa publikacja, w jaką warto się zaopatrzyć podczas przygotowań do egzaminu maturalnego. Książka składa się z dwóch części, poświęconych odpowiednio materiałowi językowemu i gramatycznemu. Jednocześnie prezentuje zadania z części ustnej i pisemnej egzaminu, a także uwzględnia zarówno poziom podstawowy, jak i rozszerzony. (...) Każde zadanie dokładnie odpowiada któremuś z typów zadań, jakie są przewidziane na maturze, więc ucząc się z tą książką, uczeń zyskuje pewność, że praca nie pójdzie na marne. Bardzo przyda się też słowniczek, zawierający bogate zestawy słówek pogrupowanych tematycznie. Polecam tę publikację każdemu maturzyście chcącemu szybko i skutecznie przygotować się do zdania matury z sukcesem!

dr Marta Zalewska

- ♦ wszystkie typy zadań egzaminacyjnych
- ♦ egzamin pisemny i ustny
- ♦ nagrania pod kodem QR
- ♦ słowniczek tematyczny

W serii dostępne także:

ISBN: 978-83-7517-657-5